

**ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ СВІДОМОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАННЯ****Беленька Г.В., Кондратець І.В.**

Педагогічний інститут, Київський університет імені Бориса Грінченка

Стаття присвячена проблемі фахової підготовки сучасних студентів у вищому навчальному закладі. Автори зосереджуються на питанні формування у молоді свідомого ставлення до навчання шляхом використання інтерактивних прийомів в освітньому процесі. У статті конкретизовано поняття «свідоме ставлення до навчання», представлено ряд інтерактивних прийомів, що використовуються на практичних заняттях, зокрема застосування карти-путівника, яка допомагає усвідомити логіку пізнавального поступу. **Ключові слова:** свідоме ставлення до навчання, інтелектуальна активність, карта-путівник, цілевизначення, рефлексія.

**Постановка проблеми.** В умовах реформування системи вищої освіти України при викладанні навчальних дисциплін у вищій школі широко використовуються як традиційні, так і нові, нетрадиційні методи і прийоми навчання. Сучасні заняття спрямовуються не стільки на процес подання студентам знань, скільки на формування у них soft skills – так званих «м'яких навичок», або навичок ХХІ століття, які є необхідними для успішної реалізації особистості в сучасному швидко змінюваному інформатизованому соціумі. Насамперед мова йде про самостійність і відповідальність кожного в процесі набуття знань. А для цього необхідно сформулювати у студентів свідоме ставлення до навчання, тобто обрати засоби, що допоможуть включити внутрішні ресурси інтелектуальної активності кожного і мобілізувати до пізнавальних дій. Тож висвітлення питання щодо засобів формування у студентів свідомого ставлення до навчання є доцільним і актуальним.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Аналіз наукових досліджень свідчить про посилення уваги до застосування нетрадиційних засобів навчання студентів, які спонукають їх до активного оволодіння навчальною інформацією, формують загальну, педагогічну, емоційну, рефлексійну й діалогічну культуру, розвивають професійно значущі якості та індивідуальні здібності, емпатію, уяву, критичне мислення. Певні аспекти використання нетрадиційних методів навчання розкрито у працях Л. Ананьєвої, Л. Артемової, Г. Беленької, Н. Борисової, О. Вербицького, І. Драгомірського, О. Квасової, А. Матюшкіна, Л. Міхеєвої, П. Щербаня, Л. Якубовської та ряду інших. У своїх працях дослідники описували методи і прийоми, що активізували студентів до самостійного пошуку відповідей на проблемні питання лектора, спонукали до самої взаємоаналізу отриманих результатів, самостійності й критичності мислення. Однак комплексне використання нетрадиційних методів навчання для підготовки майбутніх вихователів дітей дошкільного віку з урахуванням засад особистісно зорієнтованого навчання ще залишається до кінця не дослідженим.

**Мета статті** полягає у висвітленні практичних шляхи реалізації принципу свідомого ставлення студентів до навчання в процесі проведення практичних занять.

**Виклад основного матеріалу.** Враховуючи традиційний алгоритм аудиторного заняття (вступна, основна, заключна частини) й апробуючи нові методи роботи зі студентами, розглянемо діяльність викладача і студентів на кожному етапі заняття. Для зручності матеріал подано у таблиці 1.

Будь-який етап заняття (розділ, частина) може бути реалізований за допомогою різноманітних прийомів або їх комбінуванням. Тобто прийоми виступають елементами конструктора. Дамо роз'яснення деяким позиціям, представленим у таблиці.

**Рефлексійна вправа.** Мета: визначення рівня психологічного настрою та зняття емоційної напруженості; розвиток умінь самопрезентації і саморегуляції; здійснення рефлексивного самооцінювання та самоаналізу. Варто відзначити, що більш ефективно процеси самоспостереження і самооцінювання відбуваються під час застосування графічних та ілюстративних рефлексійних вправ. Орієнтовні рефлексійні вправи: «Хто я?», «Який я?», «Особиста річ про мене...», «На якого казкового героя схожий», «Я очима себе та інших», «Не хочу хвалитися, але я...», «Мої почуття», «Оціни свій настрій», «Мої три дії та думки щоранку», «Мое програмування дня (тижня, року)», «Мій настрій», «Дерево почуттів», «За що я вдячна своїй Долі?», «Моя вершина» тощо. Наводимо опис деяких з них.

– «Не хочу хвалитися, але я...». Учасники сідають у коло, кожен по черзі продовжує фразу, що починається зі слів: «Не хочу хвалитися, але я...». Після того, як усі висловились, рефлексуються відчуття.

– «Особиста річ про мене...». Учасники по черзі беруть у руки якусь власну річ, і від її імені розповідають про себе (наприклад, «Я – записник Олени, знаю її дуже недавно, але можу розповісти...»).

– «Я очима себе та інших». Учасникам пропонується намалювати декілька дзеркал,

Таблиця 1

## Конструктор практичного заняття

№	Етап заняття	Діяльність викладача	Діяльність студентів
1.	<b>Мотиваційний</b>	Проведення рефлексійної вправи.	Самопізнання за допомогою рефлексійної вправи.
		Підвищення зацікавленості до навчального матеріалу (дисципліни): розподіл ролей; використання мотиваційних прийомів.	Обрання ролей. Включення в комунікацію.
2.	<b>Актуалізація суб'єктного досвіду і опорних знань</b>	Організація мозкового штурму, термінологічний диктант	Робота в групах. Виконання завдань на повторення матеріалу.
		Інтерактивні вправи.	Робота в парах. Створення власних опор, фреймів.
3.	<b>Цілевизначення і планування</b>	Повідомлення теми, мети й цілей заняття.	Участь в обговоренні теми, мети й цілей заняття.
		Пропозиція визначитися з власними цілями і очікуваннями від заняття.	Визначення індивідуальних цілей.
		Ознайомлення з картою заняття.	Участь в обговоренні й прийнятті форм і методів роботи на занятті.
4.	<b>Опрацювання навчального матеріалу</b>	Використання інтерактивної гри (ігор). Індивідуальна та групова робота.	Участь у роботі групи (підгрупи), розв'язання навчальних задач.
5.	<b>Емоційна пауза. Тиша. Фізхвилинка</b>	Створення умов для емоційного, розумового і фізичного відпочинку.	Участь у колективному психологічному та фізичному розвантаженні.
6.	<b>Закріплення, систематизація і узагальнення</b>	Управління самостійною роботою студентів. Спостереження, консультування, допомога, індивідуальна робота.	Робота в динамічних парах.
7.	<b>Рефлексійно-оцінювальний</b>	Рефлексія ступеня реалізації поставлених цілей.	Відповіді на запитання. Формулювання лаконічних висновків і узагальнень з теми.
		Оцінка результативності досягнення мети заняття.	Самооцінка діяльності власної і групи.
8.	<b>Пояснення домашніх завдань (міні-досліджень)</b>	Проведення докладного інструктажу виконання модульних (творчих, дослідницьких) завдань.	Анотування рекомендацій і порад.
9.	<b>Емоційна крапка</b>	Рефлексійні, емоційно-діагностичні вправи.	Участь у рефлексійному колі.

у яких – створити автопортрет (очима власними, своїх батьків, колег, вихованців, родини тощо).

*Підвищення зацікавленості до навчального матеріалу (дисципліни).* Мета: забезпечити мотивацію студентів на навчання і продуктивну колективну діяльність. Орієнтовні вправи:

– «Відтягнута відгадка». Ціль: підтримувати у студентів зацікавленість протягом довгого часу. Варіанти використання: 1) викладач на початку заняття задає загадку (цікавий факт), відгадку на яку (ключ для розуміння) буде відкрито під час роботи над новим матеріалом; 2) загадку можна дати наприкінці заняття, щоб розпочати з неї наступне заняття.

– «Фантастична добавка». Ціль: учити студентів вправлятися в розв'язанні не репродуктивних, а компетентісно зорієнтованих задач. Приклади вправ: перенесення освітньої ситуації на фантастичну планету; змінити значення будь-якого параметру; перенести реального або літературного героя в інший час; розглянути ситуацію, що наразі вивчається, з незвичайного боку, наприклад, очима древнього грека, козака-характерника тощо.

Ефективні також вправи: «Роль», «Спіймай помилку».

*Актуалізація досвіду і опорних знань.* Мета: сприяння активності та організації

студентів на навчання; визначення рівня обізнаності та уявлень з теми; забезпечення свідомого самоаналізу студентів про власне «знання-незнання»; включення кожного в колективну роботу. Орієнтовні вправи:

– «Доміно». Ціль: активізувати інформацію, отриману студентами на попередніх заняттях. Матеріал: паперові смужки із запитаннями і відповідями з конкретної дисципліни. Студентам роздається рівна кількість «Ходять» ланцюжком: хто дав відповідь, той і продовжує. Гра завершується, поки не буде викладено всі папірці.

– «Піктограма». Ціль: виховувати навички самоаналізу і самооцінки власних знань з теми (дисципліни). Матеріал: студентам пропонується згадати 6 (9, 12) концептуальних аспектів з теми або дисципліни. У квадрати потрібно внести символічні (графічні, ілюстровані) зображення.

Додаткові вправи: автоінтерв'ю, бліц-інтерв'ю; термінологічний (тестовий) диктант; «стоп-кадр», «картинна галерея»; «опитування ланцюжком», взаємоопитування, «бортовий жупнал», «світлофор»; інтерактивні ігри «Правда чи неправда» та ін.

*Цілевизначення.* Мета: усвідомлення і окреслення результатів та очікування від діяльності на занятті.

Орієнтовні мовні кліше для цілевизначення викладача до низки практикумів: «Після цього заняття ви зможете: пояснювати, що означає...; розрізняти...; обґрунтовувати сильні і слабкі сторони...; застосовувати різні способи розуміння...; ставити запитання...; формувати власне ставлення до...; оцінювати необхідність...для вас особисто; оцінювати власний рівень уміння...; формулювати оціночні судження щодо...; обґрунтовуючи та захищаючи свою точку зору стосовно...; висловлювати власне ставлення до...; самостійно використовувати...; скласти «карту» своїх уявлень про...; ефективно використовувати...».

Приклад для озвучення студентам (тема «Планування заняття з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти»): ви 1) закріпите знання про заняття як форму організації роботи з фізичного виховання в закладі дошкільної освіти (класифікація; структурні компоненти; способи організації дітей); 2) навчитеся здійснювати аналіз заняття (за фрагментами відео та друківаними конспектами занять); 3) повправляєтесь в навичках критичного та асоціативного мислення, уваги і уяви, командної роботи.

Варто звернути увагу на те, що дуже ефективно і корисно надавати можливість і студентам визначитися з власними цілями на конкретному занятті. Це формує в них навички свідомого ставлення до навчання, уміння окреслювати власні інтереси й очікування, чітко усвідомлювати значущість загальних і методичних знань та своєї активності в процесі пізнання.

Варіанти цілевизначення студентів: 1) хочу дізнатися про те, чого не вчили раніше; 2) хочу зрозуміти й усвідомити основні аспекти теми; 3) хочу практично повправлятися в опануванні конкретних фахових умінь і навиків; 4) хочу отримати задоволення від групової роботи; 5) хочу емоційно підзарядитись і піти з гарним настроєм.

*Опрацювання навчального матеріалу.* Мета: закріплення та переведення у довготривалу пам'ять теоретичних знань, формування професійних навичок і вмінь із навчальної дисципліни, оволодіння апаратом наукових досліджень. Орієнтовні методи та прийоми:

– «Шість капелюшків мислення», «Шість пар взуття способу дій» (Едвард де Бонно) – метод дозволяє структурувати і зробити ефективнішою будь-яку розумову діяльність, як особисту, так і колективну, особливо у ситуаціях розв'язання освітніх задач та прийняття рішень.

– «Акваріум» – один із прийомів кооперативного навчання, що дозволяє удосконалити вміння дискутувати, аргументувати свою думку. Малі групи студентів по черзі перебувають у внутрішньому колі, дискутуючи з певної теми. Інші учасники у зовнішньому колі слухають, не втручаючись. У короткій бесіді обговорюються думки й міркування з приводу почутого. Потім групи міняються.

– Рольові ігри – один з успішних методів формування та удосконалення практичних нави-

чок студентів. Алгоритм проведення: 1) об'єднати учасників у стільки груп, скільки існує ролей в конкретній грі, надати кожній групі інформацію про постановку і одну з ролей; 2) групи обговорюють і визначають стратегії; 3) визначити добровольців для виконання ролей, складання усних чи письмових рекомендацій для глядачів щодо предмету їх спостережень; 4) проведення рольової гри; 5) рефлексійне оцінювання і аналіз; 6) підсумок знань, умінь і навиків, здобутих у результаті рольової гри. Варіанти: драматична пародія, суд, плейбек-театр, негативна рольова гра, рольова гра за наперед визначеним сценарієм.

Ефективним є також застосування прийомів мозкового штурму, case-studi (ситуаційне навчання), графічної вправи «Карта поняття».

*Емоційна пауза. Тиша. Фізхвилинка.* Мета: створення умов для емоційного, розумового і фізичного відпочинку; навчання студентів засобом психологічного і фізичного розвантаження. Орієнтовні вправи: фізкультурні хвилинки і паузи, масаж (самомасаж), вправи-енергезіки («Шалене курча», «Хвіст дракона», «Струм»), музичні паузи, медитативні та релаксаційні вправи («Я – сонце», «Небо», «Занедбаний сад», «Поплавок в океані», «Маяк» та ін.).

*Закріплення, систематизація і узагальнення.* Мета: створення умов для самоконтролю студентів. Орієнтовні вправи: «Сенкан», «Спіймай помилку!», «Так чи ні», «Четвертий зайвий», «Абетковий суп», а також:

– «Кластер» («графічний організатор») – спосіб графічної організації матеріалу, що дає змогу унаочнити думки, які виникають при заглибленні в тему). Студенти посередині чистого аркуша пишуть ключове слово або речення, яке є «серцевиною» теми, ідеї. Навколо прописують слова, що відображають ідеї, факти, образи, близькі для цієї теми. У процесі внесення нових записів слова з'єднуються прямими лініями з ключовим поняттям. Таким чином утворюються нові логічні зв'язки. Варіанти вправи: «Асоціативний куц», «Ментальна карта»).






– «Журналісти» («Рольовий театр») – прийом запитань і відповідей з теми, цікавий рольовим забарвленням, змагальним ефектом та креативним відтворенням. Обирається студент який зголошується представити конкретне поняття (термін, явище, форму, якість тощо) і готовий відповідати на запитання журналістів. Після поставлених запитань він визначає найоригінальніше (найважче, найцікавіше) запитання. Варіанти гри «Піраміда запитань», «Діалог команд».

*Рефлексійно-оцінювальний.* Мета: підведення підсумків заняття, здійснення оцінювання і аналізу: 1) процесу; 2) результатів діяльності; 3) емоцій, вражень і відчуттів. Орієнтовні вправи «Мікрофон», «Аркуш самооцінювання», «ПМЦ (плюс, мінус, цікаво), «Рефлексійна долонька», «3:2:1», «Гімнастика» та ін. Наведемо приклади:

– «Мікрофон» («Закінчи речення»). Студентам пропонується продовжити речення:

Таблиця 2

Приклади алгоритмів занять та їх візуалізованих путівників

<p><b>Технологічний алгоритм 1:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Рефлексійна вправа «Хто я?».</li> <li>2. Актуалізація досвіду за допомогою ментальної карти.</li> <li>3. Цілевизначення.</li> <li>4. Опрацювання навчального матеріалу: вправи «Піктограма», «Акваріум».</li> <li>5. Рефлексія (фітбек – зворотній зв'язок).</li> </ol> <p><b>Карта 1</b></p> 	<p><b>Технологічний алгоритм 2:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Рефлексійна вправа «Не хочу хвалитися, але я...».</li> <li>2. Актуалізація досвіду: вправа «Світлофор».</li> <li>3. Цілевизначення.</li> <li>4. Опрацювання навчального матеріалу: гра «Шість капелюшків мислення».</li> <li>5. Емоційна пауза.</li> <li>6. Рефлексія: «Долонька».</li> </ol> <p><b>Карта 2</b></p> 
<p><b>Технологічний алгоритм 3:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Рефлексійна вправа «Особиста річ про мене».</li> <li>2. Актуалізація досвіду: вправа «Доміно».</li> <li>3. Цілевизначення.</li> <li>4. Опрацювання навчального матеріалу: за допомогою мозкового штурму.</li> <li>5. Медитативна вправа «Я – сонце».</li> <li>6. Закріплення і систематизація матеріалу: вправа «Журналісти».</li> <li>7. Рефлексія «Сенкан».</li> <li>8. Емоційна крапка «Віночок».</li> </ol> <p><b>Карта 3</b></p> 	<p><b>Технологічний алгоритм 4:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Рефлексійна вправа «Мій настрій».</li> <li>2. Актуалізація досвіду: «Правда чи неправда?».</li> <li>3. Цілевизначення.</li> <li>4. Опрацювання навчального матеріалу за допомогою рольової гри.</li> <li>5. Вправа-енергезік: масаж «Зебра».</li> <li>6. Закріплення і систематизація матеріалу: кластер; вправа «Четвертий зайвий».</li> <li>7. Рефлексія «Мікрофон».</li> <li>8. Емоційна крапка «Піраміда почуттів».</li> </ol> <p><b>Карта 4</b></p> 
<p><b>Технологічний алгоритм 5:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Рефлексійна вправа «Моє програмування дня (тижня, року)».</li> <li>2. Актуалізація досвіду: вправа «Бортовий журнал».</li> <li>3. Цілевизначення.</li> <li>4. Опрацювання навчального матеріалу: за допомогою дебатів.</li> <li>5. Фізхвилинка.</li> <li>6. Закріплення і систематизація матеріалу: вправа «Діалог команд».</li> <li>7. Рефлексія «Аркуш оцінювання».</li> <li>8. Емоційна крапка «Побажання».</li> </ol> <p><b>Карта 5</b></p> 	<p><b>Технологічний алгоритм 6:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Рефлексійна вправа «На якого казкового героя схожий?».</li> <li>2. Актуалізація досвіду за допомогою термінологічного диктанту.</li> <li>3. Цілевизначення.</li> <li>4. Опрацювання навчального матеріалу за допомогою методу case-study.</li> <li>5. Вправа-енергезік «Шалене курча».</li> <li>6. Закріплення і систематизація матеріалу: вправа «Абетковий суп».</li> <li>7. Рефлексія: вправа «Гімнастика».</li> <li>8. Пояснення алгоритму виконання творчого домашнього завдання.</li> <li>9. Емоційна крапка «Рефлексійне коло».</li> </ol> <p><b>Карта 6</b></p> 

«Для мене тепер... – це...», «Я зрозуміла ...», «Сьогодні була здивована...», «Згадалося...», «Приємно вразило...», «На цьому занятті запам'яталося...», «Мене порадувало...», «Я навчилася...», «Я дізналася, що...», «Я знайшла підтвердження тому, що...», «Я виявила, що ...», «Мені подобається, що ...», «Я була розчарована тим, що...», «Найважливішим для мене було...». Варіанти ігор: «Сьогодні я...», «Свіча» (з викладанням стікерів і спільним будівництвом свічки вражень та міркувань).

– «Рефлексійна долонька». Студенти малюють на аркуші власну долоню. На кожному пальцеві графічної долоні записують, а потім голосово озвучують особистісне враження від почутого і побаченого. Великий палець – те, що сподобалось. Вказівний палець – те, що я зрозуміла («Тепер знаю точно, що...»). Середній палець – те, що не сподобалось. Безіменний – атмосфера на занятті, заході.. Мізинець – чогось не вистачає... У середині долоні – «Що з того, що я почув (зробив) сьогодні, я використаю завтра».

– «3:2:1». Учасники визначають: 3 – положення, які їх зацікавили на занятті; 2 – положення, які хотілося б поглибити; 1 – положення, яке вони будуть використовувати в практичній діяльності.

– «Гімнастика». Учасники дають оцінку заняттю за допомогою рухів: присісти – дуже низька оцінка, негативне ставлення; злегка присісти – невисока оцінка, байдуже ставлення; звичайна поза, руки вздовж тулуба – задовільна оцінка, спокійне ставлення; руки зігнуті в ліктях – гарна оцінка, позитивне ставлення; піднести руки догори, плескати в долоні – дуже висока оцінка, захоплення.

*Емоційна крапка.* Мета: акцентування на ситуації успіху, пережитої кожним студентом; позитивний настрій та збереження відчуттів задоволення й віри в себе. Орієнтовні вправи: рефлексійне коло, вправи «Піраміда позитивних почуттів», «Віночок».

Зупинимося на аспекті, який несправедливо обходять дидакти вищої школи в рекомендаціях щодо планування і проведення занять, а саме – символічній схемі (карті) заняття. Використання яскравого путівника заняття у вигляді піктограми (від лат. *pictus* – мальований і грец. *γραμμά* – письмовий знак, риска, лінія) –

умовного малюнку із зображенням будь-яких дій, явищ, предметів тощо) у роботі зі студентами надає можливість: активізувати увагу та зацікавленість у здобутті знань з даної теми; орієнтуватися в контенті кожного етапу заняття; усвідомлено сприймати пропонувані форми і методи роботи на занятті; закріпити та перевести у довготривалу пам'ять способи організації діяльності учасників групи; направляти вміння та навички з ейдетики, мнемотехніки, критичного і образного мислення;

Основними перевагами застосування означених путівників (карт, схем) є візуальність освітнього процесу; логіка побудови заняття; лаконічність і чіткість в часі й просторі; зручність у користуванні. Подаємо приклади путівників практичних занять зі студентами (таблиця 2).

Досвід роботи зі студентами доводить, що систематичне використання таких карт створює оптимальні умови для інтелектуального і чуттєвого розвитку особистості; сприяє постійному перетворенню освітніх цілей у дієвий внутрішній стимул професійного становлення студентів, формування активної позиції та творчого стилю діяльності.

Поступово студенти навчаються самостійно створювати такі карти-путівники. Спочатку вони вносять свої ідеї до карти-схеми, запропонованої викладачем, змінюють її у відповідності до своїх інтересів та бажань, потім вчаться створювати путівник заняття в групах, і насамкінець малюють індивідуально, презентуючи своє бачення розгляду теми.

**Висновки.** Підсумовуючи, зазначимо, що свідоме ставлення до навчальних занять у студентів формується поступово: від активного оволодіння освітньою інформацією – до формування загальної, педагогічної, емоційної, рефлексійної й діалогічної культур. Використання нетрадиційних методів і прийомів на практичних заняттях, культивування принципів особистісно зорієнтованого навчання і законів мнемотехніки дозволяють ефективно розвивати професійно значущі компетенції, якості та індивідуальні здібності, емпатію, уяву, пам'ять, образне й критичне мислення студентів. Вважаємо, що в наступному це забезпечить успішну реалізацію молоді як у професійній діяльності, так і в інших сферах сучасного соціуму.

## Список літератури:

1. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури / Л.В. Артемова. – К.: Кондор, 2008. – 272 с.
2. Бельська Г. Підготовка фахівців для дошкільної галузі: стратегія змін / Ганна Бельська // Молодий вчений, № 3.2 (43.2), березень, 2017. – С. 1-4.
3. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки: Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотній зв'язок. Ідеальність: посібник для вчителів / А.О. Гін. – 2-ге вид. і доп. – Луганськ: СПД Резніков В.С., 2007. – 100 с.
4. Пометун О.І. Основи критичного мислення: Навчальний посібник для учнів старших класів загальноосвітньої школи / О.І. Пометун, Л.М. Пилипчатіна, І.М. Сущенко, І.О. Баранова. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 216 с.
5. Софій Н.З. Про сто і один метод активного навчання / Н.З. Софій, В.У. Кузьменко. – К.: Крок за кроком, 2004. – 128 с.

**Беленькая А.В., Кондратец И.В.**

Педагогический институт,  
Киевский университет имени Бориса Гринченко

## **СРЕДСТВА ФОРМИРОВАНИЯ У СТУДЕНТОВ СОЗНАТЕЛЬНОГО ОТНОШЕНИЯ К ОБУЧЕНИЮ**

### **Аннотация**

Статья посвящена проблеме профессиональной подготовки современных студентов в высшем учебном заведении. Авторы сосредотачиваются на вопросе формирования у молодежи сознательного отношения к учебе путем использования интерактивных приемов в образовательном процессе. В статье конкретизированы понятия «сознательное отношение к учебе», представлен ряд интерактивных приемов, используемых на практических занятиях, в частности применение карты-путеводителя, которая помогает осознать логику познавательного движения.

**Ключевые слова:** сознательное отношение к учебе, интеллектуальная активность, карта-путеводитель, целеполагание, рефлексия.

**Bielienska H.V., Kondratets I.V.**

Pedagogical Institute, Borys Grinchenko Kyiv University

## **MEANS OF STUDENTS CONSCIOUSLY ATTITUDE TOWARD LEARNING FORMATION**

### **Summary**

The article is devoted to the problem of modern students' professional training in a higher educational institution. The authors focus on the issue of youth's conscious attitude toward learning formation by means of interactive techniques in the educational process. The authors of the article concretize the concepts of «conscious attitude toward learning». A number of interactive techniques and practical exercises, which are used during educational process (the use of a map guide that helps to understand the logic of cognitive movement presents), are described in the issue.

**Keywords:** conscious attitude toward learning, intellectual activity, map-guide, goal-setting, reflection.